

İŞÇİ VE İŞVEREN SENDİKALARI

(10)

İngiltere, Almanya vb. ⇒ sadece işçi
Fransa, Türkiye vb. ⇒ hem işçi hem işveren

İşçi ve İşveren Örgütlenmeleri

Sendikalar, işçilerin, işverenlere ve hükümetlere karşı hak ve çıkarlarını korumak için oluşturdukları örgütlerdir.

274 sayılı Kanun ⇒ mesleki teşekkül
2821 sayılı Kanun ⇒ Sendika

Sendikaların Doğuşu

18. yy İngiltere, Fransa, Almanya → dernekler kuruldu.

* Yeni işçi sendikaları serayi toplumunun ilk organize örgütlerinden biridir.

1791 → Fransa, 1799 → İngiltere ⇒ Engelleyen yasalar kaldırıldı.
1824 → İngiltere - 1884 → Fransa ⇒ Yasal olarak tanımlandı.

İşçi Sendikacılığı ve Özellikleri

- Kitle örgütüdür ⇒ Emekçi (işçi) kitlelerin tümüne açık örgütlerdir.
- Sınıf örgütüdür ⇒ Burjuvazi ya da sermaye sınıfı, işçi sınıfı ya da emekçi.
- Bağımsız, sivil örgütlerdir ⇒ partilerin "aracı" ya da "kolu" olmazlar.
 - * devlet kuruluşlarının güdümünde kalamazlar
 - * işverenlerin istemlerine bağlı olarak davranmazlar, karar almazlar.
- Sendikaların demokratik örgüt olması ⇒ seçmesi demektir.

Sendika Türleri ve İşletme

İşyeri Sendikacılığı: İşletme Sendikacılığı ⇒ 2821 Kanun kapsamındadır.

- İşyeri sendikası belirli bir iş yerinde çalışan işçiler tarafından kurulur ve faaliyetleri o işyeri ile sınırlıdır.

⇒ İşyeri örgütlenmesinin genellikle küçük ve az sayıda işçiyi kapsamı nedeniyle ve işveren tarafından kontrol altına alınabilmesinin getirdiği kolaylıklar "seri sendikacılık" olarak adlandırılan bir sendikacılığa örnek sağlanabilir.

Mesleki Sendikacılığı ⇒ ilk örgütlenme birimi. (Aynı meslekleri)

Meslek Sendikacılığı ⇒ Lanca geleneği ile alakalı

* Başlangıçta meslek sendikası olan pek çok sendika başka meslek gruplarında kapsayarak oluşturduğu genel sendikaların en önemli örneği ⇒ ABD Konyon Soförleri ve Depolama İşçileri Sendikasıdır.

İşkolu Sendikacılığı Kitleli seri üretimin başlaması ile önem kazanmıştır.

- Belli bir endüstri dalı esas alındığı ve orada çalışan herkes üye olabilirdi sendikacılık ⇒ endüstri sendikacılığı

- Sadece belli bölge ⇒ Bölgesel sendikalar ⇒ Bölge esasına göre sendikalar
* Ülkemizde işkolu sendikacılığı esas alınmıştır. işçi sendikaları bakımından işkollarının hangileri olduğu birtakım kanunla sınırlı sayı ilkesine uygun olarak seçilmiştir ve bunun için "işkolları Türkiye" adını taşıyan bir liste çıkarılmıştır.

Türkiye 'de iş kolu Sendikacılığı

İlk faaliyetler 19. yüzyıl ortalarında rastlanmaktadır.

1871 ⇒ Aneke Perver Cemiyeti

1895 ⇒ Tophane fabrika işçileri

5018 sayılı kanun ⇒ Meslek ve sanayi sendikacılığı

1950 ⇒ Yerel ve bölgesel sendikaların üyeleri yargınlaşarak "milli sendika" ^{⇒ iş kolu esas}

1963 ⇒ 276 sayılı kanun ⇒ iş kolu esas

1980 sonrası ⇒ Sendikalar 300'den 30 civarına indirilmiştir.

Konfederasyonlar = Bir ülke sınırları içinde o ülkenin ulusal çerçevesi kapsamında, en üst meslek örgütlenmeleridir.

Sendikaların Çalışma Yasasına İlişkin İstekleri

- Toplu iş sözleşmesi akdetmek
- Toplu iş kuruluşlarında, ilgili makama, ora bulucuya, hâkim kurullarına, iş mahkemelerine ve diğer yargı organlarına başvurmak
- Çalışma hayatından, mevzuatın toplu iş sözleşmesinden orf ve adetten doğan hususlarda işçileri ve işverenleri temsil etmek veya yarıklı başvuruları üzerine, adı şirket makaveleri ile hizmet akdinden doğan hakları ve sigorta haklarında üyelere ve idare etmektir.

Ekonomik yaralar = Refahı artırmak için mücadele eden.

İşverene karşı Güvence = işverene karşı yollar.

Sosyal ihtiyacıları karşılamak statü, mensubiyet duygusu gibi olanklar yaratır.

Sendika Hakkı ve Güvenliği

Sendikal haklar, sendika özgürlüğü, sendikaların bağımsızlığı, ve sendika adlılığı ilkelerini de beraberinde getirmektedir.

Sendikaların serbestçe kurulabilmesi = Özgürce kurma, üye olabilir.

Sendikaların bağımsızlığı ilkesi = işverene ve devlete karşı bağımsız olması.

Sendika adlılığı ilkesi = Bir iş yerinde veya bir iş kolunda birden çok sendikaların kurulabilmesi demektir.

İşveren Sendikacılığı = İş ortamını en üst seviyeye çıkarabilmek amacıyla kurulmuş dernekler.

İşveren kesimi sendikal alanda tek bir konfederasyona sahiptir. (TİSK)

TİSK ⇒ 1962 yılında kurulmuştur.

1958 ⇒ Kömür Topluluğu ⇒ Madeni Esya Sanayicileri Sendikası (MESS)

1961 ⇒ Tekstil, cam, gıda, toprak, ağaç ve madencilik kurulmuş ve MESS ile birleşmiştir. (15 Ekim 1961) ⇒ İşveren Sendikaları Birliği

1962 ⇒ Kimya ve maden iş kolları da üye olmuştur. 2. Olağan Genel Kurul'da

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu

Sendikaların Örgütlenme Modelleri

1) **Avrupalı Modeli** = Üçü Diyalog

2) **Amerikan Modeli** = Ücret ve çalışma şartlarını yükseltmeye ve hımmet esas

3) **Japon Modeli** = İşyeri sendikacılığı, verimliliği ve üretim kalitesini önleyen bir model.

İşveren Sendikacılığının Fonksiyon ve faaliyetleri

- * Toplu iş sözleşmesi yapma
- * Toplu iş kuruluşlarında üyelere yardımcı olma
- * Endüstri ilişkilerinde gerekli yardım ve desteği sağlamak
- * Üyelerin görevlerini kamuya ve devlet önünde temsil etmek şeklinde bir sınıflandırmaya gitmekle mümkündür.

Kamuya oluşturma

Siyasal ve toplumsal platformda temsil

Endüstri ilişkilerinde temsil faaliyeti

* sosyal faaliyetlerde bulunma

* Birleşim biriminde temsil olma

* Eğitim ve insan kaynağının geliştirilmesi faaliyetleri

* Ekonomik alanda çalışma yaşamına ve üretim sürecine ilişkin dayanışma ve birlik faaliyetleri

* Enformasyon ve iletişim alanında faaliyetler